

DIREKTIVE

DIREKTIVA 2008/94/ES EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

z dne 22. oktobra 2008

o varstvu delavcev v primeru plačilne nesposobnosti delodajalca

(Kodificirana različica)

(Besedilo velja za EGP)

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA –

Skupnosti in da mora to izboljšanje po potrebi zajemati izpopolnjevanje določenih vidikov delovnega prava, kot so postopki kolektivnega odpuščanja in postopki v zvezi s stečajni.

ob upoštevanju Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti in zlasti člena 137(2) Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Komisije,

- (3) V primeru plačilne nesposobnosti delodajalca je treba zavarovati delavce in jim zagotoviti minimalno raven zaščite, zlasti jamčiti izplačilo njihovih neporavnanih terjatev ter, kakor tudi hkrati upoštevati, da mora biti gospodarski in socialni razvoj v Skupnosti uravnotežen. V ta namen bi morale države članice ustanoviti organ, ki zagotavlja plačilo neporavnanih terjatev delavcev.

ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora ⁽¹⁾,

po posvetovanju z Odborom regij,

- (4) Da bi zagotovili enakovredno varstvo delavcev, bi bilo treba opredeliti plačilno nesposobnost v luči zakonodajnih trendov v državah članicah in v koncept plačilne nesposobnosti in poleg likvidacije delodajalca vključiti tudi druge postopke poravnave. Z namenom določiti odgovornost jamstvene ustanove bi morale v tem kontekstu države članice omogočiti, da se v primerih, ko ima plačilna nesposobnost za posledico več postopkov poravnave, nastali položaj obravnava v enem samem postopku.

v skladu s postopkom, določenim v členu 251 Pogodbe ⁽²⁾,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Direktiva Sveta 80/987/EGS z dne 20. oktobra 1980 o varstvu delavcev v primeru plačilne nesposobnosti delodajalca ⁽³⁾ je bila večkrat bistveno spremenjena ⁽⁴⁾. Zaradi jasnosti in racionalnosti bi bilo treba navedeno direktivo kodificirati.
- (2) Listina Skupnosti o temeljnih socialnih pravicah delavcev, ki je bila sprejeta 9. decembra 1989, v točki 7 določa, da mora dokončna vzpostavitev notranjega trga voditi k izboljšanju življenjskih in delovnih razmer delavcev v

- (5) Zagotoviti bi bilo treba, da delavci, o katerih govorijo Direktiva 97/81/ES z dne 15. decembra 1997 o okvirnem sporazumu o delu s krajšim delovnim časom, ki so ga sklenile UNICE, CEEP in ETUC ⁽⁵⁾, Direktiva Sveta 1999/70/ES z dne 28. junija 1999 o okvirnem sporazumu o delu za določen čas, ki so ga sklenile ETUC, UNICE in CEEP ⁽⁶⁾ in Direktiva Sveta 91/383/EGS z dne 25. junija 1991 o dopolnitvi ukrepov za spodbujanje izboljšav na področju varnosti in zdravja pri delu za delavce z delovnim razmerjem za določen čas ali z začasnim delovnim razmerjem ⁽⁷⁾ niso izključeni iz področja uporabe te direktive.

⁽¹⁾ UL C 161, 13.7.2007, str. 75.

⁽²⁾ Mnenje Evropskega parlamenta z dne 19. junija 2007 (UL C 146 E, 12.6.2008, str. 71) in Sklep Sveta z dne 25. septembra 2008.

⁽³⁾ UL L 283, 28.10.1980, str. 23.

⁽⁴⁾ Glej Prilogo I, Dela A in B.

⁽⁵⁾ UL L 14, 20.1.1998, str. 9.

⁽⁶⁾ UL L 175, 10.7.1999, str. 43.

⁽⁷⁾ UL L 206, 29.7.1991, str. 19.

- (6) Da bi zagotovili pravno varnost za delavce v primeru plačilne nesposobnosti podjetij, ki opravljajo svoje dejavnosti v več državah članicah, in da bi okrepili pravice delavcev v skladu s prakso Sodišča Evropskih skupnosti, bi bilo treba predvideti določbe, ki izrecno določajo, katera ustanova je odgovorna za poravnavo terjatev za plačila v teh primerih, in ki določajo kot cilj sodelovanja med pristojnimi upravnimi organi držav članic čim hitrejšo poravnavo neporavnanih terjatev delavcev. Poleg tega je treba zagotoviti pravilno izvajanje pomembnih določb s tem, da se predvidi sodelovanje med pristojnimi upravnimi organi v državah članicah.
- (7) Države članice lahko določijo omejitve glede odgovornosti jamstvenih ustanov, ki morajo biti v skladu s socialnim ciljem te direktive, in upoštevajo različne ravni terjatev.
- (8) Za lažjo določitev postopka poravnave v primeru plačilne nesposobnosti, zlasti v čezmejnih položajih, bi bilo treba določiti, da države članice obvestijo Komisijo in druge države članice o vrstah postopkov poravnave, v katerih je potrebno posredovanje jamstvenih ustanov.
- (9) Ker ciljev te direktive države članice ne morejo zadovoljivo doseči in jih je lažje doseči na ravni Skupnosti, lahko Skupnost sprejme ukrepe v skladu z načelom subsidiarnosti iz člena 5 Pogodbe. V skladu z načelom sorazmernosti iz navedenega člena ta direktiva ne preokracuje tistega, kar je potrebno za doseg te ciljev.
- (10) Komisija bi morala predložiti Evropskemu parlamentu in Svetu poročilo o izvajanju in uporabi te direktive, zlasti kar zadeva nove oblike delovnih razmerij, ki se pojavljajo v državah članicah.
- (11) Ta direktiva ne bi smela posegati v obveznosti držav članic glede rokov za prenos v nacionalno pravo in začetka uporabe direktiv, ki so določeni v delu C Priloge I –

SPREJELA NASLEDNJO DIREKTIVO:

POGLAVJE I

PODROČJE UPORABE IN OPREDELITVE

Člen 1

1. Ta direktiva se uporablja za terjatve delavcev, ki izhajajo iz pogodb o zaposlitvi ali delovnih razmerij, do delodajalcev, ki so plačilno nesposobni v smislu člena 2(1).

2. Države članice lahko izjemoma izključijo terjatve določenih kategorij delavcev iz področja uporabe te direktive na podlagi obstoja drugih oblik jamstva, če se ugotovi, da te osebam zagotavljajo enako raven varstva, kot izhaja iz te direktive.

3. Kadar se v nacionalni zakonodaji držav članic taka določba že uporablja, lahko še naprej iz področja uporabe te direktive izključujejo:

(a) hišne pomočnike/ce, zaposlene pri fizičnih osebah;

(b) ribiče, plačane po deležu ulova.

Člen 2

1. Za namene te direktive se šteje, da je delodajalec plačilno nesposoben, če je bila podana zahteva za sprožitev kolektivnih postopkov, ki temeljijo na plačilni nesposobnosti delodajalca, določenimi z zakoni in drugimi predpisi države članice, in vključuje delni ali popolni odvzem delodajalčevih sredstev ter imenovanje likvidacijskega upravitelja ali osebe, ki opravlja podobno nalogo, in ko je organ, ki je pristojen v skladu z navedenimi določbami:

(a) odločil, da se sproži postopek; ali

(b) ugotovil, da je podjetje ali obrat delodajalca dokončno zaprto in da razpoložljivo premoženje ne zadošča, da bi bila upravičena sprožitev postopka.

2. Ta direktiva ne vpliva na nacionalno zakonodajo, kar zadeva opredelitev izrazov „delavec“, „delodajalec“, „plačilo“, „pravica, ki zagotavlja takojšnjo upravičenost“ in „pravica, ki zagotavlja upravičenost v prihodnosti“.

Vendar pa države članice ne smejo izločiti iz področja uporabe te direktive:

- (a) delavcev, zaposlenih za krajši delovni čas v skladu z Direktivo 97/81/ES;
- (b) delavcev s pogodbo o zaposlitvi za določen čas v skladu z Direktivo 1999/70/ES;
- (c) delavcev v začasnem delovnem razmerju v skladu s členom 1(2) Direktive 91/383/EGS.

3. Države članice ne smejo določiti minimalnega trajanja pogodbe o zaposlitvi ali delovnega razmerja, da bi bili delavci upravičeni do terjatev v skladu s to direktivo.

4. Ta direktiva ne preprečuje državam članicam, da področje varstva delavcev razširijo na druge posamezne primere plačilne nesposobnosti, na primer take, ko so plačila dejansko trajno zaustavljena, ki se ugotovijo z drugimi postopki, kot so navedeni v odstavku 1, določenimi z nacionalno zakonodajo.

Vendar pa se s takimi postopki ne ustvari obveznost jamstva za ustanove drugih držav članic v primerih, navedenih v poglavju IV.

POGLAVJE II

PREDPISI O JAMSTVENIH USTANOVAH

Člen 3

Države članice sprejmejo potrebne ukrepe, da zagotovijo, da jamstvene ustanove, ob upoštevanju člena 4, jamčijo plačilo neporavnanih terjatev delavcev, ki izhajajo iz pogodb o zaposlitvi ali delovnih razmerij, ki vključujejo, kadar to zahteva nacionalna zakonodaja, odpravnino ob prenehanju delovnega razmerja.

Terjatve, ki jih prevzamejo jamstvene ustanove, so neporavnane terjatve za plačila, vezane na obdobje pred in/ali, kot je ustrezno, po danem datumu, ki ga določijo države članice.

Člen 4

1. Države članice imajo možnost, da omejijo obveznost jamstvenih ustanov iz člena 3.

2. Kadar države članice izkoristijo možnost iz odstavka 1, morajo navesti trajanje obdobja, za katero mora jamstvena ustanova kriti neporavnane terjatve. Vendar pa to obdobje ne sme biti krajše od obdobja, ki zajema nadomestilo za zadnje tri mesece delovnega razmerja pred in/ali po dnevu iz člena 3(2).

Države članice lahko vključijo to minimalno obdobje treh mesecev v priporočljivo obdobje, ki ni krajše od šestih mesecev.

Države članice, katerih priporočljivo obdobje ni krajše od 18 mesecev, lahko omejijo obdobje, za katero jamstvena ustanova krije neporavnane obveznosti, na osem tednov. V tem primeru se za izračun minimalnega obdobja uporabijo obdobja, ki so za delavca najugodnejša.

3. Države članice lahko določijo zgornjo mejo za plačila, ki jih opravi jamstveni sklad. Te zgornje meje ne smejo biti nižje od ravni, ki je s socialnega vidika skladna s socialnim ciljem te direktive.

Kadar države članice izkoristijo to možnost, morajo obvestiti Komisijo o metodah, ki so jih uporabile za določitev zgornje meje.

Člen 5

Za organizacijo, financiranje in delovanje jamstvenih ustanov države članice določijo podrobna pravila, ki morajo upoštevati predvsem naslednja načela:

- (a) premoženje sklada mora biti neodvisno od delodajalčevih obratnih sredstev in nedostopno za stečajni postopek;
- (b) delodajalec prispeva k financiranju sklada, razen če financiranja v celoti ne prevzamejo državni organi;
- (c) obveznosti sklada ne smejo biti odvisne od tega, ali se obveznosti za njegovo financiranje izpolnjujejo ali ne.

POGLAVJE III

PREDPISI O SOCIALNI VARNOSTI

Člen 6

Države članice se lahko odločijo, da se členi 3, 4 in 5 ne uporabljajo za prispevke obveznega socialnega zavarovanja ali dodatnega podjetniškega ali medpodjetniškega pokojninskega zavarovanja izven obveznega socialnega zavarovanja.

Člen 7

Za primer, ko delodajalec zavarovalnim ustanovam v okviru državnega sistema socialnega zavarovanja ne plačuje obveznih prispevkov, še preden postane plačilno nesposoben, države članice sprejmejo ukrepe, s katerimi zagotovijo, da to ne prizadene delavčeve upravičenosti do nadomestil pri teh zavarovalnih ustanovah do tiste mere, do katere so bili prispevki delavcev obračunani pri viru izplačevanja njegovih dohodkov.

Člen 8

Države članice zagotovijo potrebne ukrepe za varstvo interesov delavcev in oseb, ki so že zapustili delodajalčevo podjetje ali dejavnost na dan, ko ta postane plačilno nesposoben, v zvezi s priznано ali bodočo upravičenostjo do starostnih prejemkov, vključno z družinskimi prejemki, iz naslova dodatnega pokojninskega podjetniškega ali medpodjetniškega zavarovanja izven obveznega socialnega zavarovanja.

POGLAVJE IV

DOLOČBE, KI SE NANAŠAJO NA NADNACIONALNE SITUACIJE

Člen 9

1. Kadar je podjetje, ki opravlja dejavnosti na ozemljih vsaj dveh držav članic, plačilno nesposobno v skladu s členom 2(1), je za pokrivanje neporavnanih terjatev delodajalca odgovorna ustanova v državi članici, na ozemlju katere delavci opravljajo delo ali ga običajno opravljajo.

2. Obseg pravic delavcev se določi z zakonom, ki ureja pristojno jamstveno ustanovo.

3. Države članice sprejmejo potrebne ukrepe, da zagotovijo, da se v primerih iz odstavka 1 tega člena upoštevajo odločitve, sprejete v zvezi s postopki poravnave v primerih plačilne nespo-

sobnosti iz člena 2(1), za katere se zaprosi v drugi državi članici, ko se določa plačilna nesposobnost delodajalca v skladu s to direktivo.

Člen 10

1. Za namene izvajanja člena 9 predvidijo države članice izmenjavo pomembnih podatkov med njihovimi pristojnimi upravnimi organi in/ali jamstvenimi ustanovami iz člena 3(1), pri čemer morajo zlasti omogočiti obveščanje jamstvene ustanove, ki je odgovorna za pokrivanje neporavnanih terjatev delavcev.

2. Države članice sporočijo Komisiji in drugim državam članicam natančne podatke o svojih pristojnih upravnih organih in/ali jamstvenih ustanovah. Komisija poskrbi, da so te informacije javno dostopne.

POGLAVJE V

SPLOŠNE IN KONČNE DOLOČBE

Člen 11

Direktiva ne vpliva na pravico držav članic, da uporabljajo ali uvajajo zakone in druge predpise, ki so za delavce ugodnejši.

Izvajanje te direktive ne sme biti v nobenem primeru razlog za poslabšanje glede na obstoječi položaj v državah članicah in v zvezi s splošno ravnijo varstva delavcev na področju, ki ga ureja ta direktiva.

Člen 12

Direktiva ne vpliva na možnost držav članic:

(a) da sprejmejo ukrepe za preprečevanje zlorab;

(b) da odklonijo ali zmanjšajo obveznosti iz člena 3 ali obvezno jamstvo iz člena 7, če se izkaže izpolnitev obveznosti neupravičena zaradi posebnih povezav med delavcem in delodajalcem ali zaradi njunih skupnih interesov, ki lahko vodijo do tajnega dogovora med njima;

- (c) zavrniti ali zmanjšati odgovornost iz člena 3 ali obveznost jamstva iz člena 7 v primerih, ko je bil delavec sam ali skupaj s svojimi bližnjimi sorodniki lastnik bistvenega deleža delodajalčevega podjetja ali obrata in je imel znaten vpliv na dejavnosti podjetja.

Člen 13

Države članice obvestijo Komisijo in druge države članice o vrstah nacionalnih postopkov v primeru plačilne nesposobnosti, ki sodijo v področje uporabe te direktive, in o morebitnih spremembah v zvezi z njo.

Komisija objavi ta obvestila v *Uradnem listu Evropske Unije*.

Člen 14

Države članice Komisijo obvestijo o besedilu določb zakonov in drugih predpisov, ki jih sprejmejo na področju, ki ga ureja ta direktiva.

Člen 15

Komisija predloži Evropskemu parlamentu in Svetu najpozneje do 8. oktobra 2010 poročilo o izvajanju in uporabi členov 1 do 4, členov 9 in 10, drugega odstavka člena 11, točke (c) člena 12 ter členov 13 in 14 v državah članicah.

Člen 16

Direktiva 80/987/EGS, kakor je bila spremenjena z akti, navedenimi v Prilogi I, je razveljavljena, brez poseganja v obveznosti držav članic glede rokov za prenos v nacionalno pravo in začetka uporabe direktiv, ki so določeni v delu C Priloge I.

Sklici na razveljavljeno direktivo se upoštevajo kot sklici na to direktivo in se berejo v skladu s korelacijsko tabelo v Prilogi II.

Člen 17

Ta direktiva začne veljati na dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Člen 18

Ta direktiva je naslovljena na države članice.

V Strasbourgu, dne 22. oktobra 2008

Za Evropski parlament
Predsednik
H.-G. PÖTTERING

Za Svet
Predsednik
J.-P. JOUYET

PRILOGA I

DEL A

Razveljavljena direktiva z njenimi zaporednimi spremembami

(iz člena 16)

Direktiva Sveta 80/987/EGS (UL L 283, 28.10.1980, str. 23).

Direktiva Sveta 87/164/EGS (UL L 66, 11.3.1987, str. 11).

Direktiva 2002/74/ES Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 270, 8.10.2002, str. 10).

DEL B

Nerazveljavljeni akt o spremembi

(iz člena 16)

Akt o pristopu iz leta 1994

DEL C

Roki za prenos v nacionalno pravo in začetek uporabe

(iz člena 16)

Direktiva	Roki za prenos	Datum začetka uporabe
80/987/EGS	23. oktober 1983	
87/164/EGS		1. januar 1986
2002/74/ES	7. oktober 2005	

PRILOGA II

Korelacijska tabela

Direktiva 80/987/EGS	Ta direktiva
Člen 1	Člen 1
Člen 2	Člen 2
Člen 3	Člen 3
Člen 4	Člen 4
Člen 5	Člen 5
Člen 6	Člen 6
Člen 7	Člen 7
Člen 8	Člen 8
Člen 8a	Člen 9
Člen 8b	Člen 10
Člen 9	Člen 11
Člen 10	Člen 12
Člen 10a	Člen 13
Člen 11(1)	—
Člen 11(2)	Člen 14
Člen 12	—
—	Člen 15
—	Člen 16
—	Člen 17
Člen 13	Člen 18
—	Priloga I
—	Priloga II